

Formål

- Forebygge rømming
- Oppdage eventuell rømming på et så tidlig tidspunkt som mulig
- Begrense skadeomfang i tilfelle rømming
- Sikre at alle ansatte kjenner varslingsrutinene ved rømming eller mistanke om rømming.

Definisjoner

Rømming

Situasjon der en eller flere fisk har kommet ut fra anlegget.

Mistanke om rømming

En hendelse eller observasjon som gir grunnlag for å tro at fisk kan ha rømt fra anlegget. Utløser behov for å kartlegge situasjonen og hvilke tiltak som må iverksettes.

Ansvar og roller

- Alle ansatte er ansvarlige for å følge beredskapsplan og tiltaksplan i situasjoner med rømming. Alle skal rapportere umiddelbart dersom de observerer hull i not, havari eller annen situasjon som kan gi mistanke om rømming.
- Driftsteknikere og fôringsoperatører skal iverksette strakstiltak og varsle produksjonsleder dersom det oppstår mistanke om rømming. Dersom produksjonsleder ikke er tilgjengelig skal leder sjø varsles.
- Produksjonsleder er ansvarlig for å:
 - Varsle leder sjø (eller daglig leder dersom leder sjø er utilgjengelig).
 - Vurdere observasjonen og koordinere videre tiltak for å begrense skadeomfang.
 - Følge opp gjenfangstfiske og sørge for at fangst og tiltak journalføres.
 - Holde leder sjø fortløpende informert.
- Leder sjø er ansvarlig for å:
 - Varsle Fiskeridirektoratet via Altinn (Del 1 straks, Del 2 når hendelsen er ferdig kartlagt).
 - Være kontaktperson mot Fiskeridirektoratet under videre oppfølging.
 - Varsle Kystverkets NAVCO ved anleggshavari.
 - Holde daglig leder fortløpende informert.
- Daglig leder skal holdes løpende informert og har ansvar for videre oppfølging på ledernivå og kontakt med media.
- Kvalitetsleder er ansvarlig for å utarbeide og oppdatere beredskapsplan og tilhørende vedlegg og dokumenter.
- Produksjonsleder er ansvarlig for å planlegge og følge opp årlige beredskapsøvelser.

Ved mistanke om rømming

Observasjon

Dersom driftsteknikere eller fôroperatører gjør observasjoner som gir en tydelig mistanke om rømming, skal nødvendige strakstiltak iverksettes og produksjonsleder varsles som beskrevet videre i beredskapsplanen.

Eksempler på slike observasjoner kan være:

- Hull i not
- Anleggshavari eller alvorlig skade på anlegg
- Oppdrettslaks observert utenfor merd

Andre observasjoner kan også gi mistanke om rømming, men krever nærmere undersøkelser for å bekrefte mistanken. I slike situasjoner skal produksjonsleder varsles for å koordinere inspeksjoner av nøter og vurdere behov for tiltak.

Eksempler:

- Uvanlig mye fremmed fisk i merd
- Uvanlige avvik i utfôring
- Ubekreftede observasjoner av fisk utenfor merd

Umiddelbare strakstiltak

1. Ved skade på not eller fare for mer rømming skal første tiltak være å sikre restbeholdningen.

Eksempler på relevante tiltak:

- Line opp not slik at hull kommer til overflaten
- Sette ned avkastnot eller lusetellerhåv for å tette hull midlertidig
- Starte enkel nødreparasjon på not
- Fjerne gjenstander (for eksempel løse gjenstander eller vrakgods) som kan gjøre skade på not eller anlegget for øvrig

2. Når anlegget er sikret, skal gjenfangstfiske normalt iverksettes umiddelbart i henhold til prosedyre: [Gjenfangstfiske](#)

- UNNTAK:

Ved lokaliteter med forekomst av rødlistede dyrearter, som ærfugl på Breiviken, skal risiko for bifangst vurderes før gjenfangstgarn settes ut. Dersom risikoen vurderes som høy i forhold til omfanget av rømmingen kan andre tiltak iverksettes i samråd med leder sjø og produksjonsleder.

3. Dersom tilstrekkelig personell er tilstede kan tiltak og varsling gjennomføres samtidig. Hvis ikke skal strakstiltak prioriteres før varsling.
4. Dersom situasjonen vurderes som farlig for personell, for eksempel ved svært dårlig vær, må strakstiltak avventes til det er trygt å starte operasjonen.
5. Alle tiltak skal dokumenteres med skriftlig logg og bilder, og meldes videre til produksjonsleder. Loggen skal inneholde tidspunkter for observasjon og tiltak, hvilke handlinger som er gjort, hvem som utførte handlingen og hvilke vurderinger som ble gjort underveis.

Varsling internt

Umiddelbart etter nødvendige strakstiltak er iverksatt skal den som oppdager hendelsen varsle produksjonsleder.

Dersom produksjonsleder ikke er tilgjengelig skal leder sjø varsles.

Varsling eksternt

Leder sjø vurderer situasjonen og har ansvar for ekstern varsling.

- Del 1 av rømmingsmeldingen skal sendes til Fiskeridirektoratet via Min Side i Altinn straks hendelsen er bekreftet, normalt innen 1-2 timer etter observasjonen.
- Del 2 sendes når omfanget er ferdig kartlagt og gjenfangst i sjø er meldt inn.
- Dersom situasjonen er akutt, eller digitale systemer ikke er tilgjengelige, kan første varsel gis via telefon 03415 (Fiskeridirektoratets døgnvakt).

Videre tiltak for å begrense skadeomfang

Produksjonsleder og/eller leder sjø skal vurdere og organisere nødvendige tiltak, som for eksempel:

- Omdirigering av mannskap og utstyr
- Tilkalling av ekstra bemanning, internt og/eller eksternt
- Reparasjon av hull under vannlinjen, med dykker eller ROV med egnet utstyr.
- Berging av havarert merd, not eller utstyr
- Koordinering av videre gjenfangst i henhold til prosedyre og eventuelle pålegg fra Fiskeridirektoratet

Ekstra varsling ved spesielle situasjoner

Leder sjø har ansvar for å vurdere og gjennomføre ekstra varsling ved behov, for eksempel:

- Varsle Kystverkets vaksentral (NAVCO) ved anleggshavari
- Varsle naboanlegg ved bekreftet rømming, for å hindre misforståelser og legge til rette for koordinert innsats.

Gjenfangst

Gjenfangstfiske skal iverksettes umiddelbart ved mistanke om eller bekreftet rømming, uavhengig av antallet rømt fisk.

Gjenfangst innenfor 500 meter fra anlegget har høyeste prioritet og skal pågå til det er sannsynlig at rømt fisk er fanget opp.

Fiskeridirektoratet kan ved behov pålegge utvidet gjenfangst utenfor 500 meter fra anlegget.

Avslutning av gjenfangst skal som hovedregel skje i samråd med Fiskeridirektoratet, basert på dokumentasjon av gjennomførte tiltak og fangstresultater.

All gjenfangst skal journalføres, med logg over tidspunkt, metode, fangstresultat og deltakende personell.

Detaljert prosedyre for gjennomføring finnes i prosedyre: [Gjenfangstfiske](#)

Forebygging av rømming

Kvarøy Fiskeoppdrett skal forebygge rømming gjennom planlagt og systematisk arbeid. Forebygging skjer ved å kombinere tekniske krav, rutiner for drift og håndtering, samt kompetanseheving hos ansatte.

Tiltak for forebygging av rømming omfatter blant annet:

- Teknisk standard
 - Anlegg og fortøyninger skal være sertifiserte ihht NS 9415. Sertifikater skal være tilgjengelige.
- Not og utstyr
 - Anskaffelse, utsett, håndtering og service på nøter skal utføres ihht produsentens brukerhåndbøker og interne prosedyrer.
- Fortøyninger
 - Skal inspiseres regelmessig og ved behov, ihht produsentens brukerhåndbøker.
- Ekstra ettersyn
 - Skal gjennomføres ved varslet uvær og etter uvær, ihht produsentenes brukerhåndbøker
- Fartøyoperasjoner
 - Bruk av egne båter og eksterne fartøy skal foregå etter etablerte prosedyrer for å unngå skader på anlegg og nøter.
- Inspeksjoner og kontroll
 - Daglige visuelle kontroller av anlegg
 - Inspeksjon av nøter etter håndtering
 - Hyppig notvask bidrar også til å avdekke skader på et tidlig tidspunkt.
- Kompetanse og øvelser
 - Alle ansatte på sjø skal ha kurs i rømmingssikring og kjennskap til selskapets interne beredskapsplaner og prosedyrer.
 - Det skal gjennomføres årlige beredskapsøvelser i utsett av gjenfangstgarn.

Detaljerte rutiner for operasjoner og sjekklister for inspeksjoner er internt i selskapets EQS-system.

Oppdage rømming på et tidlig tidspunkt

Tidlig oppdagelse av rømming er avgjørende for å kunne iverksette tiltak raskt og effektivt. Tiltak for tidlig oppdagelse omfatter bl.a:

- Daglige visuelle kontroller av anlegg, med loggføring i "Daglogg lokalitet"
- Inspeksjon etter hver nothåndtering ihht brukerhåndbok
- Hyppig vask av nøter gjør det lettere å oppdage hull og skader
- Observasjon av unormale mengder fremmed fisk i not kan indikere hull i not
- Store avvik eller plutselige endringer i utføring kan indikere at antallet laks i merden er redusert. Avvik følges systematisk opp av fôroperatører

Alle observasjoner som gir mistanke om rømmings skal meldes og følges opp ihht beredskapsplanens avsnitt "Ved mistanke om rømming".

Informasjon og kommunikasjon

- All kommunikasjon med media skjer via daglig leder eller den daglig leder utpeker.
- Leder sjø skal gjennomføre varsling og kommunikasjon med myndigheter og/eller andre eksterne.
- Daglig leder skal holdes løpende informert og sørge for videre oppfølging og kommunikasjon på ledernivå.
- Informasjon internt i selskapet skal gis raskt og presist, slik at alle ansatte kjenner til situasjonen og egne oppgaver.
- Naboanlegg bør varsles ved bekreftet rømming for å hindre misforståelser og for å legge til rette for samarbeid om tiltak.

Øvelser og læring

- Beredskapsplan for rømming skal gjennomgå årlig med relevant personell, slik at roller, tiltak og varslingsrutiner er kjent.
- Alle ansatte på sjø skal ha kurs i rømmingssikring.
- Det skal gjennomføres beredskapsøvelse knyttet til rømming minst en gang årlig, på alle lokaliteter.
 - I tillegg til praktisk øvelse i utsett av gjenfangstgarn kan det gjennomføres teoretiske øvelser med gjennomgang av scenario og respons.
- Etter øvelser og reelle hendelser skal det gjennomføres en evaluering som dokumenteres skriftlig, med forslag til forbedringer.
 - Evalueringer og forslag til forbedringer skal loggføres og følges opp i EQS, og skal inngå i årlig revisjon av beredskapsplanen.